

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000808

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-02-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фат'янов Данііл Володимирович

2. Daniil V. Fatianov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 19-02-2024

Спеціальність за освітою: Міжнародні економічні відносини

Місце роботи здобувача: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, буд. 9-а, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 4520

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, буд. 9-а, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, буд. 9-а, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.81, 06.01

Тема дисертації:

1. Оцінка ефективності використання експортно-імпортного потенціалу підприємств.
2. Evaluation of the effectiveness of using the export-import potential of enterprises.

Реферат:

1. Дисертацію присвячено вдосконаленню та подальшому розвитку теоретичного, методичного забезпечення, інформаційно-аналітичного забезпечення та розроблення практичних рекомендацій з оцінки ефективності використання експортно-імпортного потенціалу підприємств. Визначено, що теоретичним підґрунтям концепції ефективності використання експортно-імпортного потенціалу підприємства є теорія потенціалу, теорія ефективності, теорія експортно-імпортного потенціалу, теорія ефективності експортно-імпортної діяльності. Обґрунтовано систему базисних понять ефективності використання експортно-імпортного потенціалу, до якої входять такі поняття як: загальний потенціал підприємства; експортно-

імпортний потенціал підприємства (ЕІПП); структурний склад ЕІПП; види ЕІПП; процеси експортно-імпортного потенціалу підприємства; механізми використання експортно-імпортного потенціалу підприємства; управління ЕІПП; експортно-імпортна діяльність підприємства; фактори експортно-імпортного потенціалу підприємства; витрати ЕІПП; результат використання ЕІПП; ефект використання ЕІПП; ефективність використання ЕІПП; показник ЕІПП; критерій використання ЕІПП. Виявлено сутнісні риси ефективності використання експортно-імпортного потенціалу підприємств в сучасних умовах діяльності. Ефективність використання ЕІПП визначається як його системна характеристика, що представляється відношенням ефекту до витрат в процесі реалізації тобто в процесі експортно-імпортної діяльності, отриманні позитивного ефекту з урахуванням стратегій та цілей управління цим потенціалом. Обґрунтовано змістовну модель ефективності використання експортно-імпортного потенціалу підприємства, яка подається як структурній логіко-семантичній формі, так і кортежем. У дисертації систематизовано науково-методичні підходи щодо оцінки різних об'єктів в економіці. Обґрунтовано теоретичні положення оцінки ефективності використання експортно-імпортного потенціалу підприємства. Рекомендовано основний перелік елементів методологічного каркасу оцінки об'єктів в економіці, до якого входять суб'єкт, об'єкт оцінки, предмет, принципи, мета, завдання, види оцінки, функції, технології, методи, результати, взаємозв'язок цих елементів. Обґрунтовано та розвинуто інформаційно-аналітичне забезпечення оцінки ефективності експортно-імпортної діяльності підприємств, яке розуміється як система, що передбачає сукупність даних у вигляді ієрархічної системи ознак, їх величин тобто показників, організацію їх отримання, обробки, аналітичних інструментів та їх реалізації в програмних середовищах, аналіз для формування відповідного управлінського рішення. У другому розділі сформована багаторівнева системна оцінка ефективності використання експортно-імпортного потенціалу країни, регіонів, підприємств, що охоплює відповідно три рівні управління цим потенціалом. Обґрунтовано системи показників оцінки ефективності використання експортно-імпортного потенціалу країни, регіонів, підприємств. Визначено особливості оцінки ефективності експортно-імпортного потенціалу на рівні країни, регіону та підприємств, взаємозв'язок цих оцінок. Визначено, що ефективність використання експортно-імпортного потенціалу супроводжується з його структурними змінами. Об'єктивність оцінки ефективності використання експортно-імпортного потенціалу підприємства передбачає визначення як рівня цієї ефективності, так і рівня її структурної динаміки. Обґрунтовано динамічний структурний еталон ефективності використання експортно-імпортного потенціалу підприємства в сучасних умовах. У третьому розділі роботи обґрунтовано особливості обмеженості діяльності, які обумовлені форс-мажорними обставинами, як кризові умови, епідемії, війни, екологічні катастрофи. Рекомендовано враховувати ймовірності безпеки зовнішньоекономічної діяльності в прогнозуванні показників оцінки експортно-імпортного потенціалу промислових підприємств. Розроблено методичний підхід до оцінки ефективності використання експортно-імпортного потенціалу промислових підприємств, який реалізується в відповідній послідовності етапів, де вирішуються завдання з використанням аналітичних інструментів та указано очікувані результати. Обґрунтовано послідовність етапів формування стратегії ефективності використання експортно-імпортного потенціалу підприємства. В процесі формування цієї стратегії слід врахувати вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на рівень ефективності використання експортно-імпортного потенціалу підприємства та його структурну динаміку. Практичне значення одержаних результатів підтверджується довідками про впровадження в діяльність АТ «Українські енергетичні машини» (довідка № 01/02-105 від 02.06.2023). ТОВ «Петрометал Україна» (довідка №08/06-2 від 08.06.2023р.) і в навчальний процес Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (довідка № 23/86-37-31/1 від 30.05.2023 р.).

2. The dissertation is devoted to the improvement and further development of theoretical, methodological support, information and analytical support, and the development of practical recommendations for evaluating the effectiveness of using the export-import potential of enterprises. It was determined that the theoretical foundation of the concept of the efficiency of using the export-import potential of the enterprise is the theory of potential, the theory of efficiency, the theory of export-import potential, the theory of the efficiency of export-

import activity. The system of basic concepts of the efficiency of using the export-import potential is substantiated, which includes such concepts as: general potential of the enterprise; export-import potential of the enterprise (EIPE); structural composition of EIPE; types of EIPE; processes of the enterprise's export-import potential; mechanisms for using the export-import potential of the enterprise; EIPE management; export-import activity of the enterprise; factors of the enterprise's export-import potential; expenses of EIPE; result of using EIPE; the effect of using EIPE; efficiency of using EIPE; EIPE indicator; criterion for using EIPE. The effectiveness of the use of EIPE is defined as its system characteristic, which is the ratio of the effect to the costs in the process of implementation, that is, in the process of export-import activity, obtaining a positive effect, taking into account the strategies and goals of managing this potential. The dissertation systematizes scientific and methodological approaches to the evaluation of various objects in the economy. The theoretical provisions of the assessment of the efficiency of the use of the export-import potential of the enterprise are justified. The main list of elements of the methodological framework for evaluating objects in the economy is recommended, which includes the subject, object of evaluation, subject, principles, purpose, tasks, types of evaluation, functions, technologies, methods, results, and the relationship of these elements. The information and analytical support for evaluating the efficiency of the export-import activities of enterprises is substantiated and developed, which is understood as a system that provides a set of data in the form of a hierarchical system of signs, their values, that is, indicators, the organization of their acquisition, processing, analytical tools and their implementation in software environments, analysis for the formation of an appropriate management decision. In the second section, a multi-level systematic evaluation of the effectiveness of using the export-import potential of the country, regions, and enterprises is formed, covering three levels of management of this potential, respectively. The system of indicators for evaluating the effectiveness of using the export-import potential of the country, regions, and enterprises is substantiated. It was determined that the efficiency of using the export-import potential is accompanied by its structural changes. The objectivity of assessing the efficiency of using the export-import potential of an enterprise involves determining both the level of this efficiency and the level of its structural dynamics. The dynamic structural benchmark of the efficiency of using the export-import potential of the enterprise in modern conditions is substantiated. The third section of the work substantiates the peculiarities of limited activity, which are caused by force majeure circumstances, such as crisis conditions, epidemics, wars, environmental disasters. It is recommended to take into account the security probabilities of foreign economic activity in forecasting indicators of the assessment of the export-import potential of industrial enterprises. A methodical approach to assessing the effectiveness of using the export-import potential of industrial enterprises has been developed, which is implemented in the appropriate sequence of stages, where tasks are solved using analytical tools and the expected results are indicated. The sequence of stages of the formation of the strategy of the efficiency of using the export-import potential of the enterprise is substantiated. In the process of forming this strategy, the influence of external and internal environmental factors on the level of efficiency of using the export-import potential of the enterprise and its structural dynamics should be taken into account. The practical significance of the obtained results is confirmed by certificates of implementation into the activities of JSC "Ukrainian Energy Machines" (certificate No. 01/02-105 dated 06/02/2023). TOV Petrometal Ukraine (certificate No. 08/06-2 dated 06/08/2023) and to the educational process of Semyon Kuznets Kharkiv National University of Economics (certificate No. 23/86-37-31/1 dated 05/30/2023).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Фат'янов Д. В. Теоретичні положення оцінки ефективності використання експортно-імпортного потенціалу підприємства. Бізнес Інформ. 2020. № 12. С. 258–264. DOI: 10.32983/2222-4459-2020-12-258-264 Посилання: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-12_0-pages-258_264.pdf
- 2. Фат'янов Д.В. Інформаційно-аналітичного забезпечення аналізу експортно-імпортного потенціалу підприємства. Бізнес Інформ. 2021. № 6. С. 107–113. DOI: 10.32983/2222-4459-2021-6-107-113 Посилання: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2021-6_0-pages-107_113.pdf
- 3. Фат'янов Д.В. Методичне забезпечення оцінки ефективності використання експортно-імпортного потенціалу підприємства. Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм», 2022. Вип. 16. С. 42–50. DOI: 10.26565/2310-9513-2022-16-05 Посилання: <https://periodicals.karazin.ua/irtb/article/view/21639>
- 4. Малярець Л. М., Денисюк О. В., Куліков О. П., Фат'янов Д. В. Стратегія ефективності використання експортно-імпортного потенціалу. Проблеми економіки, 2023. №1 (55). С. 49–57. DOI: 10.32983/2222-0712-2023-1-49-57 Посилання: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2023-1_0-pages-49_57.pdf
- 5. L. M. Malyarets, V.I. Otenko, I.P. Otenko, D. Fatyanov. Monitoring the development of the export and import potentia lof the regions. Montenegrin Journal of Economics. 2022. Vol. 18, No. 2. P. 39–50. (SCOPUS) DOI: 10.14254/1800-5845/2022.18-2.4 Посилання: https://mnje.com/sites/mnje.com/files/039_-_050_-_maljarec_et_al._-.pdf

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U102012; 0121U113676

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Денисюк Ольга Василівна
2. Olha V. Denysiuk

Кваліфікація: к. е. н., доц.

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: ВСП "Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури"

Код за ЄДРПОУ: 38639433

Місцезнаходження: вул. Освіти, 4, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Малярець Людмила Михайлівна

2. Lyudmyla M. Malyarets

Кваліфікація: д. е. н., професор

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1684-9805

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, буд. 9-а, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Васильківський Дмитро Миколайович

2. Dmytro M. Vasytkivskyi

Кваліфікація: д. е. н., професор

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4949-078X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 11, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабенко Віталіна Олексіївна
2. Vitalina O. Babenko

Кваліфікація: д. е. н., професор**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-4816-4579**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний автомобільно-дорожній університет**Код за ЄДРПОУ:** 02071168**Місцезнаходження:** вул. Ярослава Мудрого, буд. 25, Харків, Харківський р-н., 61025, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Сектор науки:** Університетський**Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Тищенко Вікторія Федорівна
2. Viktoriia F. Tyshchenko

Кваліфікація: д. е. н., професор**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-5924-2061**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця**Код за ЄДРПОУ:** 02071211**Місцезнаходження:** проспект Науки, буд. 9-а, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Сектор науки:** Університетський**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Мазоренко Оксана Володимирівна
2. Oksana V. Mazorenko

Кваліфікація: к. е. н., доц.**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-1784-697X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені
Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, буд. 9-а, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Гаврильченко Олена Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Гаврильченко Олена Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Близнюк Т. П.

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна